

καὶ τὸ σκότος! "Ας ἀπέλθῃ, ναι, ἄς ἀπέλθῃ, ἄς παραιτήσῃ τὰ τέκνα ἐκεῖνα, ἅτινα πλέον ἢ τὸν πατέρα ἡδίκησε, καὶ ἅτινα ἀναξία ἐξελέγχεται ν' ἀναθρέψῃ, νὰ ἐκπαιδεύσῃ, νὰ μορφώσῃ· τὰ δὲ ἄθῳα ἐκεῖνα πλάσματα ἄς ἐξαγνίσωσι τ' ὄνομα αὐτῆς νομίζοντα αὐτὴν νεκρὰν, ἀντὶ νὰ διεγείρῳσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τοὺς ἐλέγχους αὐτῆς καὶ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τὴν ἀπόγνωσιν, καλοῦντα αὐτὴν διὰ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ὀνόματος, ὅπερ ὡς πικρὰ εἰρωνεία ἤχει ἐπὶ τοῦ ἄψευδοῦς αὐτῶν στόματος! Αὐτὴ ἐκουσίως ἐπέτρεψε τὴν εἰσέλασιν τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο προπύργιον, οὗ ἡ φρουρήσις εἰς τὴν τιμὴν αὐτῆς ἀνετέθη· ἄς ὑποστῇ νῦν ἀγογγύστως τοῦ προδότου τὴν καθαίρεσιν.

V

Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία δύναται τελεσφόρως νὰ μελετήσῃ τὸ πονημάτιον τοῦ κ. Ζίφρου, μὴ ἀξιοῦντος βεβαίως ὅτι ἔλυσε τὸ μέγιστον τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, ἀλλὰ φρονοῦντος ὅτι πολλάκις μία λέξις τὸν καλὸν ἀγῶνα ὑπηρετοῦσα, δύναται ὡς σπινθὴρ ν' ἀναφλέξῃ τὸ ἐν πάσῃ μὴ πεπωρωμένη καρδίᾳ ἐμφωλεῦον αἶσθημα. Ἀμυγῆς πλείστων ὀθνείων ἑλλειμμάτων, παρθένος ἔτι ἐν πολλοῖς, ἡ παρ' ἡμῖν κοινωνία δύναται νὰ μορφώσῃ γυναικας χρηστὰς καὶ ἐναρέτους, θαυρύτιμα ἐχέγγυα τῆς ποθουμένης ἡθικῆς βελτιώσεως. Ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις ἐγκτεταὶ ὁ σπόρος πάσης κοινωνικῆς ἀναπλάσεως, ἐν ἐκάστῃ δὲ οἰκογενειακῇ ἐστὶα καμινεῦεται ἡ μέλλουσα τῶν ἐθνῶν ἱστορία. Ὡς ἐκ τούτου δὲν δυνάμεθα τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ τεματίσωμεν ἢ συνεκφωνοῦντες τῷ κ. Ζίφρῳ.

Φωτίσατε τὴν γυναῖκα, καὶ τοιοῦτοτρόπως τὴν ἡὺ νεὰς ἐποχῆς ἐγκαλλι-άσατε.

M. MARTZOKΗΣ.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ

Φυσιολογικαὶ τέρψεις πηγάζουσαι ἐκ τοῦ
πρώτου προσώπου τοῦ ῥήματος

EXEIN.

(Κατὰ Μωντεγάζαν)

Καίπερ φιλόσοφοι τινὲς δημιουργήσαντες τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῶν, δὲν θεωροῦσι τὸ αἶσθημα τῆς ἰδιοκτησίας συμφυὲς ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ μίαν τῶν ὀδυνηρῶν συνεπειῶν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἀποσπᾶσαντος τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ παρθενικοῦ δάσους καὶ τοῦ ὧμοῦ κρέατος ὅπως μετακομίσῃ αὐτὸν εἰς τὰ καταγῶγια τῆς διαφθορᾶς δηλ. εἰς τὰς ἡμετέρας πόλεις, ἀδύνατον ὅμως ν' ἀρνηθῇ τις ὅτι ἐν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις τοῦ κόσμου αἱ λέξεις ἐμὸς καὶ σὺς περιεβλήθησαν καὶ περιβάλλονται τοσοῦτον κύρος, ὥστε ἡ περιγραφή τῆς φυσιολογίας αὐτῶν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ νήπιον ὅπερ μόλις γινώσκει νὰ ψελλίσῃ δέκα ἢ δώδεκα λέξεις, δρᾶττον μετὰ παραφορᾶς τὸ δωρηθὲν αὐτῷ λίχνευμα, καὶ ὑπερασπίζον αὐτὸ μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν ἀπαλῶν βραχιόνων του κατὰ τοῦ προσποιουμένου ἢ θέλοντος νὰ τῷ τὸ ἀφαιρήσῃ, ἀναφωνεῖ κλαῖον· εἶναι ἰδικόν μου! Ὁ βασιλεὺς δὲ κρατῶν ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν, ἐγείρεται εἰς πόλεμον ἅμα ὁ γείτων του τῷ ἀφαιρῶν σπιθαμὴν γῆς, καὶ ἀνακτῆσας ἐν ποταμοῖς αἵματος τὰ δικαιώματά του, ἀναφωνεῖ μετὰ θριαμβευτικοῦ ὕφους· εἶναι ἰδικόν μου. Μεταξὺ τοῦ νηπίου καὶ τοῦ κατακτητοῦ τάσσονται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐπεκτείνωσιν ἐπὶ ὧν εἰ δυνατόν περισσοτέρων πραγμάτων τὴν λέξιν ἐμὸς, τάσσονται τὰ δικαστήρια ἅτινα καταδικάζουσιν εἰς τὴν τῆς ἐλευθερίας ἀπώλειαν τὸν διαπράττοντα ἡθικὸν παράπτωμα ἐν τῇ χρήσει τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, τέλος τάσσονται τὰ ἀπειροπληθῆ μυστήρια τὰ ὑπολανθάνοντα ἐν αὐτῇ τῇ συζυγίᾳ τοῦ

ρήματος ἔχει. Τῆς ἰδιοκτησίας ἀρθείτης, συντείβεται ὁ κοινωνικὸς δεσμός· ὥς πραγματοποιηθῇ πρὸς στιγμήν ἡ οὐτοπία τῆς κοινοκτημοσύνης, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ νῦν ἀγαπῶντες καὶ σεβόμενοι ἀλλήλους, θέλουσι μεταβληθῇ εἰς στίφη λύκων δικφιλονεικούντων αἱματόφυρτον λείν. Εὐτυχῶς τὰ παρὰλήρηματα τῶν φιλοσόφων ὁμάδας τινὰς μόνον οἰστηλατοῦσιν, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ καταλύσωσι τοὺς φυσικοὺς νόμους, οὔτε κατ' οὐδὲν τὴν πορεῖαν τοῦ ἡθικοῦ κόσμου ν' ἀναχαιτίσωσιν. Ἐὰν οἱ ἄγριοι οἱ ἀγνοοῦντες τὴν μεταξὺ τοῦ λαμβάνειν καὶ τοῦ κλέπτειν ὑφισταμένην διαφορὰν, πλανῶνται εἰς τὰ δάστη ἀνέστιοι καὶ ἀκτῆμονες, γινώσκουσιν ὅμως ν' ἀμύνωνται καθ' οἷον οἰοῦντο θελήσει ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν τρώγουσιν ὀπώραν, γινώσκουσι τὰς λέξεις ἐμὸν καὶ σὸν· ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι κέκτηνται τὸ αἶσθημα τῆς ἰδιοκτησίας. Ἐὰν ὑπάρχῃ γλῶσσα ἥ τὸ λεξικὸν δὲν περὶ τὰς λέξεις ταύτας, τὸ ὑπ' αὐτῶν δικτυπούμενον αἶσθημα ἀείποτε ὑπάρχει, πλὴν ἀμυδρῶς καὶ συγκεχυμένως. Ἴσως καὶ αὐτὸς ὁ ἀλέκτωρ ὁ ὑπερασπίζων τὸν πολυόρνιθον γυναικονίτην του κατὰ τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἀντιζήλου του, αἰσθάνεται τὸ ἐμὸν καὶ τὸ σὸν, καίπερ μὴ κεκτημένος τὴν τούτου ἰδέαν.

Τὸ αἶσθημα τῆς ἰδιοκτησίας προτρέπει ἡμᾶς πρὸς τὸ ζητεῖν, καὶ ἀνακουφίζει τοὺς κόπους μας διὰ τοῦ ἔχειν. Ἡ φυσιολογικὴ ἔφρασις ὅμως δὲν ἐκπληροῦται εἰμὴ ὅταν δικαιώμεθα νὰ κατέχωμέν τι, καὶ ὅταν δυνάμεθα ἀναφικνῶν καὶ διαρρῖδην ν' ἀποκαλέσωμεν ἡμέτερον οἶονδ' ὅποτε πράγμα. Τότε διὰ τῶν λέξεων τούτων ἐκτυποῦμεν νοερώς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου κτήματος ἀόρατον σφαγίδα, ἀποκαθιστῶσαν ἡμῖν αὐτὸ προφιλὲς καὶ θαυμάσιον. Φαίνεται ὅτι εἰς τῶν χαρὰ κτήριων τοῦ ἡμετέρου ἀτόμου ἐγχαράσσεται ἐπὶ τοῦ ἀνήκοντος ἡμῖν ἀντικειμένου, διὸ τοῦτο ἀντανάκλας ἐν ἡμῖν ἀκτῖνα τοῦ ἡμετέρου ἐγὼ ἥτις τὸ φωτίζει καὶ περιβάλλει στυλπνὸν καὶ γλυκύτατον φῶς. Δυνάμεθα κάλλιστα νὰ παραβάλλωμεν τὴν

ὑπὸ τῆς θέας μὴ ἡμετέρου κτήματος διεγειρομένην αἰσθησιν πρὸς ἐκείνην ἣν προξενεῖ ἡμῖν τὸ ἴδιον ἡμῶν κτῆμα, καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει βλέπομεν, θεωροῦμεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ θαυμάζομεν καὶ ἀγαπῶμεν. Ἡ ἀπλουτέρεα τέρψις ἡ ἐκ τοῦ αἰσθήματος τούτου ἀπορρέουσα συνίσταται εἰς τὴν προσοχὴν ἣν ἐπιστῶμεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῶν ἡδὴ εἰς ἡμᾶς κληρονομικῶς ἀνηκόντων, ἵσως πρὶν ἢ ἔτι ἐν ἡμῖν ἀναφύῃ ἡ ἐρεσις αὕτη. Τότε χαίρομεν ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ πλούτῳ καὶ ἐπὶ τῇ κατοχῇ ὀραίου καὶ πολυτίμου κτήματος καθόσον ἐκτείνωμεν τὸ ἐπαστικὸν ἡμῶν βλέμμα ἐπὶ ὀρίζοντος μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένου. Αἱ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡδοναὶ εἰσὶν ἀσθενέστεραι, διότι οὐδεὶς πόθος προηγείται αὐτῶν ἢ διότι ἡμεῖς εἴμεθα κτήτορες πρὶν ἢ ἔτι ὦμεν ἄνθρωποι. Αἱ ζωηρότεραι τέρψεις ὥς τὸ ρῆμα ἔχει ἡμῖν προσπορίζεται εἰσὶν αἱ ἐκ τοῦ ρήματος ζητεῖν ἐκπορευόμεναι, καὶ ὁ βαθμὸς αὐτῶν ἀναλογεῖ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐντασιν τοῦ πόθου καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τοῦ κτήματος. Ὁ βιβλιομανὴς ὁ μετὰ πολυεῖς καὶ ἐνδελεχεῖς ἐρεῦνας σπάνιον βιβλίον κτησάμενος, αἰσθάνεται βεβαίως μείζονα ἀγαλλίασιν ἢ ὁ κραταῖος μονάρχης ὅστις χατμώμενος ἀκούει τὴν εἰδητὴν ὅτι τὰ νικηφόρα ὅπλα τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ προστέθηκαν εἰς τὰ κράτη του νέαν ἐπαρχίαν. Ἄλλοτε ἡ εὐχρέσκεια τοῦ φιλοτίμου συζευγνύεται μετὰ τῆς τοῦ αἰσθήματος τούτου ἡδονῆς, καὶ ἡμεῖς χαίρομεν τὰ μέγιστα δεικνύοντες εἰς τοὺς ἄλλους τὰς ἡμετέρας γαίας καὶ εἴ τι ἄλλο πολῦτιμον ἡμῶν κτῆμα.

Πάντα τὰ ἡμῖν ἀνήκοντα πράγματα δύνανται νὰ προξενήσωσιν ἡμῖν τέρψεις τινὰς ὀλίγον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διαφερούσας. Ἐν γένει, ἡ πληρεστέρεα τῆς κτήσεως τέρψις πηγάζει ἐκ τῆς ἀτενοῦς θέας μικροῦ τινος ἀντικειμένου ὅπερ δυνάμεθα νὰ κρατῶμεν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν καὶ νὰ φυλάττωμεν εἰς τὰ θυλάκιά μας. Τότε ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία

φαίνεται ανερχομένη κατὰ ἓνα βαθμὸν καὶ οἶονεῖ εἰς συγκριτικὴν μετασχηματίζομένην, καὶ τὸ αἰσθημα τῆς ιδιοκτησίας πληροῦται συμφωνότερον πρὸς τὴν ἐνδόμυχον αὐτοῦ ἡθικὴν οὐσίαν. Ὅταν πρᾶγμα τι ᾖ ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους του λίαν δυσκίνητον καὶ δυσμετακίνητον, δύναται μὲν νὰ ᾖ καὶ ἡμέτερον κτήμα, πλὴν ἡμεῖς αἰσθανόμεθα, ὅτι δύναται εὐκόλως νὰ μεταβάλλῃ κτήτορα, ἐνῶ τὸ μικρὸν ἀντικείμενον ὅπερ ἡ δραξ ἡμῶν δύναται νὰ περιβάλλῃ ἀποτελεῖ μέρος ἡμῶν καὶ εἶναι καθ' ἑαυτὸ ἰδικόν μας. Ὁ εὖπορος παῖς, πρὸς ὃν ὁ πατήρ αὐτοῦ δωρεῖται εὐρύν κήπον, ἀγάλλεται μὲν, πλὴν ἡσύχως καὶ ἀθροῦδως τὴν ἀγαλλίαν τινος ταύτην ἐξωτερικεύει· ἐνῶ ἐάν τὸ δῶρον συνίσταται εἰς ὥρολόγιον, γελᾷ καὶ πηδᾷ ὡς παράφρων, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν περιεργασθῇ τὸ δῶρον τοῦτο, θριαμβευτικῶς τὸ φυλάττει εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἢ εἰς τὸ συρτάριόν του. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὰ κινήτα κτήματα εἰσὶ μᾶλλον ἡμέτερα τῶν ἀκινήτων, διότι ὅταν τὰ τελευταῖα δύναται νὰ παράσχωσιν ἡμῖν μείζονα τέρψιν, αὐτὴ δὲν ἀπορρέει ἐκ τοῦ ἀπλοῦ τῆς ιδιοκτησίας αἰσθήματος, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλπίδος τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἀπυλαυῆς ἐτέρων κτητικῶν ἡδονῶν πηγασουσῶν ἐκ τοῦ ἡμετέρου οἴκου ἢ ἀγροκηπίου. Ὁ μὴ ἐννοῶν τὴν διαφορὰν ταύτην, ἃς φαντασθῇ, ὅτι κατέχει πετράδιον καὶ ἀμπελῶνα καὶ ἃς συμπαράβῃ τὰς δύο ἡδονάς. Ὑπάρχει ὅμως πρᾶγμα μὴ ὑπαγόμενον εἰς οὐδεμίαν τῶν ἀνωτέρω τάξεων, καὶ ἐξ οὗ πηγάζουσιν αἱ μέγισται τοῦ αἰσθήματος τῆς ιδιοκτησίας ἡδοναί, ὅταν δὲ κυλινδῶμεν αὐτὸ ἡδυπαθῶς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας παλάμης, αἰσθανόμεθα ὅτι ἀνήκει ἡμῖν μᾶλλον παντὸς ἄλλου κτήματος, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ κτητικὴ ἀντινομίᾳ αἰωρεῖται μέχρις ὑπερβατικοῦ βαθμοῦ. Τὸ χρῆμα συμπληγνύει ἐν ἐαυτῷ τὰς ἰδεώδεις καὶ ἀθροῦδους ἡδονάς τὰς ἐκ τῶν ἀκινήτων ἀγαθῶν ἀπορρεούσας καὶ τὰς πλαστικὰς καὶ ζωηρὰς ἀγαλλίσεις τῶν κινήτων ἀγαθῶν. Τοῦτο ὀρί-

σταται ἀναλλοίωτον, ἐὰν θέλωμεν νὰ τὸ φυλάξωμεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ταμείῳ, ἐνῶ ἀπεναντίας πολυτρόπως μεταμορφοῦται ἐὰν θέλωμεν νὰ τὸ παραδώσωμεν εἰς τὸν πολυκύμαντον εἶον ὃν προῶρσται νὰ διανύσῃ παρέχον ἡμῖν τοιοῦτοτρόπως ἀπάσας τὰς ποικιλίας τῶν ἡδονῶν τῶν ἐκ τοῦ αἰσθήματος τῆς ιδιοκτησίας προερχομένων. Τὸ χρῆμα εἶναι ὕλικός τόπος ἐν ᾧ ἐνσαρκοῦνται τὰ στοιχεῖα τῶν δύο προσφιλεστέρων τοῦ ἀνθρώπου ρημάτων ἔχει καὶ δύνασθαι εἶναι συνάλλαγμα ἀποτιώμενον πάντοτε ἐν ὄψει ἐν παντί τοπῷ καὶ χρόνῳ, εἶναι ἀδάμας ὅστις ἐνώπιον τῆς φαντασίας ἡμῶν στίβων, ἐγείρει ἐν ἀκαρεῖ τὴν θυελλώδη δίνην τῶν ὀρέξεων.

(ἀκολουθεῖ.)

Π ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

— Φθάνομεν λοιπὸν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν πιστεύεις εἰς τὴν Θεϊαν Πρόνοιαν.

— Σιγὰ, σιγὰ, φίλε μου· ἐγὼ δὲν εἶπα τοῦτο· πιστεύω εἰς τὴν Θεϊαν Πρόνοιαν, πλὴν περὶ τῆς σοφίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ ἔχω ἰδέαν διάφορον ἐκείνης ἣν ἔχεις σὺ καὶ οἱ ὁμόφρονές σου. Φρονεῖτε ὅτι εἰσθε θεῖοι, καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἢ εἰς τοῦτο ἀπολήγετε· πιστεύετε ὅτι ὑμνεῖτε τὴν ἀγαθότητα τοῦ Πλάστου ὑποθέτοντες ὅτι ἀγρυπνεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων πράξεών μας, καὶ τὰ πάντα διαθέτει πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω διακπεραίωσιν αὐτῶν, καὶ δὲν ἐννοεῖτε ὅτι ταπεινοῦτε τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν ἣν ὀφείλετε νὰ ἔχητε περὶ Ὀντος τοσοῦτον ἐντελοῦς, πρὸς ὃ οὐδόλως ἢ λίαν κακῶς ἀρμόζει τὸ νὰ ἀποδίδωμεν τὴν ἐπιστάσιαν, οὕτως εἰπεῖν, πάσης, καὶ αὐτῆς τῆς ἐλαχίστης πράξεως ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ ἀλαζών εἶνε ὁ ἄνθρωπος, — τὸ σμικρότατον μέρος τοῦ πλανήτου μας, οὐδὲν ἄλλο καὶ τοῦτου ὄντος πρὸς τὸ σύμπαν ἃ